

Roczny raport samooceny w zakresie jakości kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych w roku akademickim 2015/2016

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK (*data powołania, składy, opis struktury*)

Rok akademicki 2015/2016 był ostatnim w którym funkcjonował Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia [dalej: WZJK] oraz Kierunkowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia [dalej: KZZJK], wybrane na kadencję 2012-2016. Utworzenie WZJK nastąpiło 11 grudnia 2012 r., wcześniej wybierano KZZJK. Taka procedura elekcyjna wynikała z przyjęcia zasady, iż przewodniczący KZZJK z urzędu wchodzi w skład WZJK. W roku akademickim 2015/2016 składy WZJK oraz KZZJK przedstawiały się następująco:

Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych

Przewodniczący:

Dr hab. Lech Krzyżanowski

Członkowie:

Dr Jerzy Gorzelik;

Dr hab. Grażyna Szumera;

Dr hab. Mariusz Wojewoda;

Dr Agata Zygmunt;

Dr Witold Mandrysz;

Prof. UŚ dr hab. Marian Mitreęga;

Prof. UŚ dr hab. Zbigniew Oniszczyk;

Dr hab. Piotr Boroń (od 17 listopada 2015 r. zastąpiony przez Dr hab. Wacława Gojniczka);

Dr hab. Zbigniew Hojka;

Dr Miron Lakomy;

Dr hab. Andrzej Niesporek;

Dr hab. Agnieszka Turska-Kawa;

Mgr Łukasz Jończyk

Dominik Skurzok

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Historia sztuki

Przewodniczący:

Dr Jerzy Gorzelik

Członkowie:

Dr hab. Barbara Szczypka-Gwiazda;

Dr hab. Irma Kozina;

Dr Karolina Stanielewicz;

Dr Mirosława Sobczyńska-Szczepańska;

Dr Aneta Borowik;

Mgr Ryszard Szopa;

Joanna Grzonka

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Filozofia

Przewodnicząca

Dr hab. Grażyna Szumera

Członkowie:

Dr hab. Gabriela Besler;

Dr hab. Krzysztof Szymanek;

Mateusz Sawczyn;

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Doradztwo filozoficzne i coaching

Przewodniczący

Dr hab. Mariusz Wojewoda

Członkowie:

Dr Piotr Machura;

Mateusz Sawczyn

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Socjologia

Przewodnicząca

Dr Agata Zygmunt

Członkowie:

Prof. UŚ dr hab. Tomasz Nawrocki;

Dr Andrzej Górny;

Patryk Niklewicz

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Praca socjalna

Przewodniczący

Dr Witold Mandrysz

Członkowie:

Prof. zw. dr hab. Kazimiera Wódz;

Dr Sabina Pawlas-Czyż;

Marek Ptak

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Politologia

Przewodniczący

Prof. UŚ dr hab. Marian Mitręga

Członkowie:

Dr Natalia Stępień;

Dawid Stucki

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Dziennikarstwo

Przewodniczący
Prof. UŚ dr hab. Zbigniew Oniszczyk
Członkowie
Dr Paweł Sarna;
Natalia Rączka

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Historia

Przewodniczący
Dr hab. Piotr Boroń (od 17 listopada 2015 r. zastąpiony przez dr hab. Wacława Gojniczka)
Członkowie:
Dr hab. Norbert Rogosz;
Dr Maciej Fic;
Mateusz Witek

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Turystyka historyczna

Przewodniczący
Dr hab. Zbigniew Hojka
Członkowie:
Dr hab. Krzysztof Nowak;
Dr hab. Norbert Rogosz;
Dorota Kaczyńska

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Bezpieczeństwo
Narodowe i Międzynarodowe

Przewodniczący
Dr Miron Lakomy
Członkowie:
Dr Katarzyna Czornik;
Artur Postuła

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Stosowane Nauki
Społeczne

Przewodniczący
Dr hab. Andrzej Niesporek
Członkowie
dr Grzegorz Gawron;
dr Monika Żak;
Bartosz Meduna

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Doradztwo polityczne i publiczne

Przewodnicząca

Dr hab. Agnieszka Turska-Kawa

Członkowie:

Mgr Katarzyna Stelmach

Anna Robak

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Kognitywistyka

Przewodniczący

Dr hab. Mariusz Wojewoda

Członkowie:

Mgr Kamil Wach

Dawid Wilewski

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia dla studiów III stopnia

Przewodniczący

Mgr Łukasz Jończyk

Członkowie:

Mgr Anna Kubica;

Mgr Agata Muszyńska;

Mgr Dawid Duch

2. Informacje o funkcjonowaniu SZJK w jednostce.

System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych [dalej: SZJK] w ciągu roku akademickiego 2015/2016 nie uległ zmianie. Ostatnia nowelizacja, wprowadzona 1 października 2015 roku, dotyczyła włączenia do struktury WZJK, KZZJK na kierunku kognitywistyka. Wszystkie procedury wymienione w SZJK są realizowane na bieżąco, a ich analiza prowadzi do wniosku, że sprawdzają się w praktyce. WZJK stale monitoruje zapisy SZJK proponując zmiany doskonalące. Takich można się spodziewać w przyszłości

3. Informacje o akredytacjach w jednostce (*o ile były takie w roku 2015/2016*).

W sprawozdawanym okresie na Wydziale Nauk Społecznych nie prowadzono żadnego postępowania akredytacyjnego

4. Inne.

Brak uwag

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

a. Informacje o zmianach w programach kształcenia (*jakie kierunki z rozbiciem na formy, stopnie, poziomy*)

W roku akademickim 2015/2016 przygotowano zmiany w programie kształcenia na kilku kierunkach. Na kierunku: Historia sztuki dokonano modyfikacji w programie kształcenia na studiach stacjonarnych. Zmiana polega na redukcji od roku akademickiego 2015/2016 liczby godzin modułów Historia sztuki nowożytnej powszechnej z 90 do 60 oraz Historia sztuki nowożytnej polskiej z 90 do 60. Wprowadzony został natomiast moduł Historia sztuki powszechnej i polskiej czasów międzywojnia (60 godz.), którego program dotychczas był realizowany w ramach modułów Historia sztuki nowoczesnej powszechnej i Historia sztuki nowoczesnej polskiej. Zakład wyszedł w ten sposób naprzeciw oczekiwaniom większości studentów, którzy – jak wynika z przeprowadzonych ankiet – szczególnie interesują się sztuką XX wieku. Oczekiwania te zgodne były też z sugestiami interesariuszy zewnętrznych. W ramach KZZJK na kierunku: Historia sztuki przedyskutowano także modyfikacje programów części modułów na I roku studiów, wskazując na potrzebę wcześniejszego wdrażania studentów w zagadnienia związane z techniką pisania pracy dyplomowej. Zalecono położenie większego nacisku na samodzielny opis dzieła sztuki na ćwiczeniach towarzyszących wykładom kursowym oraz na przygotowywanie prac pisemnych w ramach konwersatoriów. Wspomniane działania miały na celu zwiększenie atrakcyjności absolwenta Historii sztuki na rynku pracy.

W roku akademickim 2015/2016 dokonano modyfikacji w programach kształcenia studiów prowadzonych na kierunku socjologia, polegające na:

Studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia, wszystkie specjalności: wprowadzono obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego, realizowane w wymiarze:

- 30 godzin dydaktycznych, którym przypisano 1 pkt ECTS na stacjonarnych studiach drugiego stopnia;
- 9 godzin dydaktycznych, którym przypisano 1 pkt ECTS na studiach niestacjonarnych.

Studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia, wszystkie specjalności: wprowadzono zajęcia ogólnouczelniane – dla jednego modułu zajęć ogólnouczelnianych przyjęto wymiar:

- 30 godzin i 3 punkty ECTS na studiach stacjonarnych;
- 20 godzin i 3 punkty ECTS na studiach niestacjonarnych.

Studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia, wszystkie specjalności: wprowadzono efekty kształcenia w zakresie nauki języków obcych, jakie studenci mogą osiągnąć na studiach drugiego stopnia w ramach modułów specjalistycznych, prowadzonych w języku obcym lub z wykorzystaniem tego języka w wymiarze co najmniej 30 godzin i 2 punktów ECTS.

Studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia, wszystkie specjalności: dokonano zmian w efektach kształcenia, co jest następstwem wprowadzenia wskazanych powyżej zmian w planach studiów. (Uchwała nr 484 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 23 czerwca 2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia od roku akademickiego 2012/2013 efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim).

W roku akademickim 2015/2016 dokonano modyfikacji w programach kształcenia studiów prowadzonych na kierunku: Stosowane nauki społeczne.

Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia, wszystkie specjalności: wprowadzono zajęcia ogólnouczelniane – dla jednego modułu zajęć ogólnouczelnianych przyjęto wymiar:

- 30 godzin i 3 punkty ECTS na studiach stacjonarnych;
- 20 godzin i 3 punkty ECTS na studiach niestacjonarnych.

W sprawozdawanym okresie dokonane zostały również modyfikacje w programie kształcenia na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku: Turystyka historyczna. Polegały one na zwiększeniu wymiaru godzin części przedmiotów. Wspomniane działania miały na

celu dogłębne zapoznanie studentów z elementami dziejów cywilizacji, właściwymi dla poszczególnych epok, co jest bardzo istotne dla absolwentów turystyki historycznej na rynku pracy jako przewodników.

Odnosić należy także wprowadzenie szeregu innowacji dydaktycznych, uatrakcyjniających program kształcenia na kierunku: Doradztwo polityczne i publiczne. Opis tych działań zamieszczono w tabeli poniżej:

Kierunek studiów	Poziom studiów, ewent. specjalność, cykl kształcenia	Syntetyczna informacja o zastosowanych formach/innowacjach
Doradztwo polityczne i publiczne	I stopień	Wykorzystanie programu SPSS w ramach zajęć: Ilościowa i jakościowa analiza danych.
Doradztwo polityczne i publiczne	I stopień	Dodatkowe szkolenia dla studentów, podnoszące ich kompetencje i kwalifikacje na rynku pracy (poza programem kształcenia).

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (*kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac*)

Na kierunku: Historia sztuki, z uwagi na planowane uruchomienie studiów II stopnia, prowadzone są rozmowy z władzami Uczelni i Wydziału w sprawie zwiększenia minimum kadrowego. Zaawansowane są także prace nad programem kształcenia dla studiów II stopnia. W omawianym okresie w ramach Studium Pracy Socjalnej wdrożono studia II stopnia na kierunku: Praca socjalna, w następujących specjalnościach:

- Praca socjalna w środowisku
- Mediacje i negocjacje
- Europejskie studia pracy socjalnej i ekonomii społecznej

Na kierunku: Turystyka historyczna zakończone zostały prace koncepcyjne nad nowym stopniem: Turystyka Historyczna studia II stopnia. Kierunek ten został otwarty w dniu 1 października 2016 roku, wspólnie z Instytutem Geografii na Wydziale Nauk o Ziemi.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (*o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią*)

Wszystkie KZZJK raportują, iż programy kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni, wyrażoną w Strategii Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego na lata 2012-2020. Dostosowane są również do strategii szczegółowych, np. Strategii Rozwoju Instytutu Filozofii na lata 2012–2020, Strategii Rozwoju Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Strategii Rozwoju Instytutu Socjologii. W odniesieniu do ostatniej z wymienionych strategii, jak raportują KZZJK na kierunkach: Socjologia oraz Stosowane nauki społeczne, program kształcenia dostosowywany jest do realizacji celu strategicznego nr 2: Innowacyjne Kształcenie i Nowoczesna Oferta Dydaktyczna. Podjęte przez Instytut Socjologii działania dotyczą przede wszystkim:

- dostosowywania oferty edukacyjnej do zapotrzebowania lokalnego i regionalnego rynku pracy poprzez wzbogacanie o nowe profile i specjalności oraz dostosowane programów studiów do zdiagnozowanych aktualnych i przyszłych potrzeb lokalnego

rynku pracy w odniesieniu do wymogów krajowych i europejskich ram kwalifikacyjnych;

- organizacji badań naukowych i procesu nauczania, zapewniającej zwiększenie mobilności studentów;
- aktywnej współpracy międzynarodowej w sferze badań naukowych i dydaktyki, która ma na celu zwiększenie zainteresowania zagranicznych studentów i zapewnia obecność wykładowców z europejskich ośrodków naukowych;
- zapewnienia wysokiego poziomu badań naukowych, ich łączności z kształceniem studentów, różnorodności i atrakcyjności nauczania;
- wzmocnienia związków z regionem, który zapewnia z jednej strony oddziaływanie na społeczeństwo i reagowanie na jego potrzeby, a z drugiej strony wzmacnia pozycję Instytutu Socjologii w kraju i w Europie, a tym samym jego atrakcyjność dla przyszłych adeptów kierunków socjologicznych.
- poszerzenia oferty zajęć w języku angielskim, pozwalające na uzyskanie efektów kształcenia umożliwiających kontynuację procesu kształcenia na uczelniach w Polsce i w krajach Europy.

W opiniach szczegółowych wymienić należy również informację wymienioną przez KZZJK na kierunku: Dziennikarstwo, że w sprawozdawanym okresie kontynuowano działania zmierzające do utworzenia Instytutu Dziennikarstwa i Nauk o Mediach, jako strukturalnej zmiany niezbędnej dla dalszego rozwoju naukowych pracowników związanych z kierunkiem: Dziennikarstwo.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

KZZJK gromadzą wyniki badań dotyczących losów absolwentów bądź będą to czynić od następnego roku akademickiego (Socjologia; Stosowane nauki społeczne, Turystyka historyczna). Wszystkie informują o permanentnej współpracy z Biurem Karier UŚ. Na kierunku: Filozofia podjęto ideę utworzenia bazy absolwentów, co z pewnością ułatwi z nimi kontakt w przyszłości. KZZJK na kierunku: Historia sztuki informuje z kolei, iż pracownicy Zakładu kontaktują się z nauczycielami akademickimi z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego. Tam, na studiach II stopnia, uczą się absolwenci studiów licencjackich z Historii sztuki z Uniwersytetu Śląskiego.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Na kierunku: Doradztwo polityczne i publiczne udział interesariuszy obrazuje poniższa tabela:

Kierunek studiów	Podmiot wew./zew. uczestniczący w doskonaleniu	Opis
Doradztwo polityczne i publiczne	Podmiot zewnętrzny	Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w ramach projektu "Przeciwdziałanie korupcji w samorządzie terytorialnym"
Doradztwo polityczne i publiczne	Podmiot zewnętrzny	Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w ramach projektu „Korupcja w sporcie”

publiczne		
Doradztwo polityczne I publiczne	Podmioty wewnętrzne	Konsultacja z władzami Wydziału Nauk Społecznych i Uniwersytetu Śląskiego w zakresie jakości kształcenia

Z kolei na kierunku: Dziennikarstwo, kierownicy Zakładu Dziennikarstwa i Zakładu Komunikacji Społecznej oraz tamtejszy KZZJK nawiązały kontakty z następującymi grupami interesariuszy:

- dziennikarze i pracownicy mediów,
- przedstawicielami środowiska medioznawców z całej Polski

Na kierunku: Filozofia zorganizowano spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi, poświęcone prezentacji programów kształcenia, efektów kształcenia i planów studiów. Celem spotkania była prezentacja nowych specjalności na kierunku Filozofia (studia II stopnia) oraz przedyskutowanie programu nowego kierunku studiów: Doradztwo filozoficzne i coaching. Na spotkaniu omówiono losy absolwentów połączone z dalszym pozyskiwaniem informacji od interesariuszy. Celem spotkania była także prezentacja wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów kierunków prowadzonych w Instytucie Filozofii. Instytut prowadzący kierunek: Filozofia będzie współpracował z osobami i firmami, gdzie umiejętności innowacyjne i twórcze myślenie mają szczególne znaczenie. Do tej pory skorzystano między innymi z opinii dr A Gawędzkiej (rzecznik IBM) i mgr. M. Markowskiej (instytucja kulturalna „Miasto Ogrodów”).

Zakład Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego pozostaje w stałym kontakcie z interesariuszami zewnętrznymi, przyjmując sugestie w sprawie sposobu nauczania Historii sztuki. W roku akademickim 2015/2016 odbyły się dwa spotkania, w których udział wzięli przedstawiciele podmiotów zewnętrznych.

O kontaktach z różnymi grupami interesariuszy zewnętrznych, podobnie jak w poprzednich latach, raportuje KZZJK na kierunku: Politologia, Socjologia, Stosowane nauki społeczne i Praca socjalna. W przypadku tego ostatniego kierunku z racji jego praktycznego charakteru, kontakty z interesariuszami zewnętrznymi są szczególnie częste. M.in. 1 marca 2016 r. odbyło się spotkanie Rady Programowej przy Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego. W spotkaniu wzięło udział 14 przedstawicieli reprezentujących instytucje, ośrodki, placówki, fundacje i organizacje pozarządowe, powiązane z sektorem pomocy społecznej. W części pierwszej spotkania zaprezentowano ramy współpracy, akcentując obszar praktyk dla studentów kierunku: Praca socjalna. Podczas spotkania przedstawiono zadania, jakie stoją przed Radami Programowo-Biznesowymi. Obecni na spotkaniu przedstawiciele środowiska biznesu zgodnie zaakcentowali, że Instytut Socjologii jest dla nich dobrym partnerem do realizacji przedsięwzięć badawczych. Pracodawcy zadeklarowali chęć prowadzenia zajęć ze studentami, podczas których mogliby przedstawiać od strony praktycznej obszary funkcjonowania swoich organizacji, które mogłyby być szczególnie interesujące i przydatne dla studentów studiów socjologicznych, np. z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, tworzenia kampanii marketingowych, czy problematyki aktywizacji społeczno-zawodowej. Podczas spotkania, które odbyło się 15 czerwca 2016 roku rozmawiano z kolei o możliwości współpracy, w szczególności w zakresie wspólnego aplikowania o granty na realizację różnych projektów, w tym dotyczących doposażenia kompetencyjnego studentów socjologii w praktyczne umiejętności pożądanego przez pracodawców.

Częste konsultacje KZZJK z interesariuszami wewnętrznymi (np. władze Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa [dalej: INPiDz], władze WNS UŚ) oraz zewnętrznymi (służby mundurowe, z którymi Uniwersytet Śląski kooperuje w ramach podpisanych umów o

współpracy naukowo-dydaktycznej, w tym Straż Graniczna, Policja, Wojsko Polskie oraz Służba Więzienna) odbywano na kierunku: Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe. W ramach INPiDz została także utworzona Rada Programowo-Biznesowa.

Instytut Historii prowadzi stałą współpracę z placówkami muzealnymi w regionie, m.in. z Muzeum Śląskim, Muzeum Historii Katowic, muzeami w Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej, Bielsku-Białej, Cieszynie, Gliwicach i wieloma innymi. Prowadzona jest także stała współpraca z kilkoma liceami w regionie.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

KZZJK na poszczególnych kierunkach informują o uwzględnianiu wzorców międzynarodowych. W opisach szczegółowych oznacza to np. uwzględnienie wzorców płynących od instytucji prowadzących praktyczną działalność w dziedzinie filozofii: Uniwersytety w Edynburgu i Londynie, Bremen, Osnabrück, MIT Boston. Studium Pracy Socjalnej realizuje z kolei długoletnią współpracę z kilkoma uniwersytetami i szkołami wyższymi kształcącymi w zakresie pracy socjalnej z krajów europejskich (Austria, Czechy, Francja, Niemcy, Rumunia, Słowacja, Szwajcaria i Węgry) w ramach projektu SOWOSEC. Przy opracowaniu efektów kształcenia dla kierunkach: Socjologia oraz Stosowane nauki społeczne korzystano z „Subject Benchmark Statement” skonstruowanego, dla obszaru kształcenia obejmującego socjologię, przez brytyjską agencję rządową The Quality Assurance Agency (QAA), której zadaniem jest zapewnienie jakości w zakresie ochrony standardów i poprawy jakości szkolnictwa wyższego w Wielkiej Brytanii. Instytut Historii utrzymuje stałe kontakty w dziedzinie dydaktycznej z Uniwersytetem w Ostrawie (Republika Czeska) oraz w Banskiej Bystricy (Republika Słowacka). Wykorzystywane są także doświadczenia Uniwersytetów w Oslo i Reykjavíku w związku z wprowadzonym modułem dotyczącym historii kultury Skandynawii. Prowadzone są również zajęcia w języku angielskim (m.in. na kierunku: Historia sztuki).

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Na kierunku: Dziennikarstwo rozpoczęto proces dostosowywania oferty dydaktycznej do potrzeb rynku pracy poprzez wprowadzanie nowych specjalności. W przypadku kierunku: Filozofia (na obu stopniach) skupiono się na diagnozie umiejętności i kompetencji rozwijanych na studiach filozoficznych pod kątem ich przydatności dla przyszłych pracodawców. Uwzględniono zwłaszcza zapotrzebowanie na pracowników zdolnych do ciągłego rozwoju zawodowego (uczenie się przez całe życie), elastycznych, umiejących dokonywać złożonych analiz, syntetyzować informacje, myśleć kreatywnie, o wysokich zdolnościach komunikacyjnych. W przypadku kierunku: Kognitywistyka skupiono się na diagnozie umiejętności i kompetencji m. in. z programowania pod kątem ich przydatności dla przyszłych pracodawców. W ramach uwzględniania potrzeb rynku pracy w roku akademickim 2015/2016 KZZJK oraz Dyrekcja INPiDz utrzymywały i pogłębiły współpracę z Biurem Karier Uniwersytetu Śląskiego. Utrzymują także regularne kontakty z interesariuszami zewnętrznymi, w celu rozeznania sytuacji na rynku pracy oraz jego potrzeb na absolwentów kształconych w INPiDz. Stwierdzono, iż na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na osoby kształcone w ramach 4 kierunków w INPiDz US. Wymagania dotyczące przygotowania zawodowego pracowników socjalnych regulowane są nie tylko przepisami prawa o szkolnictwie wyższym, ale również regulacjami resortowymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Program studiów na tym kierunku odpowiada wyżej wspomnianym wymaganiom. Jednocześnie Studium Pracy Socjalnej realizuje wiele projektów badawczych w zakresie pracy socjalnej, polityki społecznej itp. w oparciu o analizę

wyników tychże projektów i w odpowiedzi na nowe potrzeby tej profesji. Program studiów poddawany jest ciągłej ewaluacji. Wynikiem tych działań jest, między innymi, ciągła aktualizacja oferowanych seminariów specjalizacyjnych. Praktycznych informacji na temat oczekiwań pracodawców wobec absolwentów Socjologii oraz Stosowanych nauk społecznych dostarczają spotkania ze specjalistami z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, doradcami personalnymi, trenerami oraz przedsiębiorcami, organizowane w Uniwersytecie Śląskim. Od roku akademickiego 2015/2016 służą temu również spotkania Rady Programowo-Biznesowej.

h. Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia Respondenci biorący udział w ankiecie badającej losy absolwentów (Biuro Karier) w większości pozytywnie oceniają studia na kierunkach prowadzonych na Wydziale Nauk Społecznych. Według raportu KZZLK na kierunku: Filozofia, studia oznaczają dla nich umiejętność: analitycznego myślenia, uczenia się, komunikowania, kreatywności, rozwiązywania problemów. Wśród braków oczekiwaliby nabywania znajomości języków obcych, doświadczenia zawodowego. W większości sądzą, że na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie studiów. Sądzą, że studia filozoficzne przydają się w ich obecnej aktywności zawodowej. W większości są zadowoleni ze swojej obecnej sytuacji.

W INPiDz dane dotyczące satysfakcji osób kończących studia są permanentnie zbierane przez dziekanaty dla poszczególnych kierunków studiów. Na kierunku: Socjologia oraz Stosowane nauki społeczne raporty cząstkowe nie zostały przekazane KZZJK do dnia złożenia sprawozdania, co uniemożliwiło uwzględnienie wyników w niniejszym opracowaniu. Planuje się ich uwzględnienie w kolejnym roku.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia (*czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk*)

Proces weryfikacji efektów kształcenia opiera się na wypracowanych zasadach wspólnych dla całego Wydziału Nauk Społecznych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych kierunków. W odniesieniu do tej specyfiki, KZZJK raportują co następuje:

Dziennikarstwo. W roku akademickim 2015/2016 określono modułowe efekty kształcenia. KZZJK oraz kierownictwo zakładów związanych z kierunkiem na bieżąco weryfikowały te efekty m.in. za pomocą ankiet, hospitacji, analizy opisów modułów, sylabusów czy badania zasad oraz efektów realizacji praktyk. KZZJK i kierownictwo zakładów nie stwierdziły nieprawidłowości w tym zakresie.

Filozofia oraz Kognitywistyka. Określone zostały modułowe efekty kształcenia wraz z metodami ich weryfikacji oraz kryteriami oceny.

Historia. Ocenie poddano efekty kształcenia na obu poziomach studiów historycznych prowadzonych w Instytucie Historii. Uznać należy, że efekty kształcenia są osiągnęte, a poziom nauczania nie budzi zastrzeżeń.

Historia sztuki. Analiza poziomu efektywności nauczania odbywała się na podstawie sprawozdań dostarczanych przez prowadzących poszczególne moduły, wyników sesji egzaminacyjnych oraz ocen prac dyplomowych. W zgodnej opinii pracowników Zakładu Historii Sztuki problemem pozostają deficyty umiejętności krytycznej analizy jednostkowego źródła – zarówno dzieła sztuki jak i tekstu – wpływające negatywnie na jakość pracy na ćwiczeniach i rzutujące również na wyniki ustnych egzaminów. Zaległości wynikające z ułomności systemu kształcenia przedakademickiego są trudne do nadrobienia podczas studiów I stopnia. Może to wpływać na stosunkowo sporą liczbę prac licencjackich

dostarczanych i broniących po terminie. Mimo to zauważyć wypada, że część studentów wyróżnia się kreatywnością na seminariach dyplomowych. Związana z programem tych seminariów praca badawcza daje studentom możliwość praktycznego zastosowania nabytych w toku studiów kompetencji i umiejętności, otwiera im również możliwość przygotowania się do wykonywania zadań związanych z ich przyszłą pracą zawodową.

Politologia. Modułowe efekty kształcenia zostały określone w roku akademickim 2012/2013. Ponadto Dyrekcja INPiDz na bieżąco weryfikowała efekty poprzez m.in. ankiety pracownicze, hospitacje zajęć, analizę opisu modułów, analizę sylabusów, ocenę efektów realizacji praktyk. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Praca socjalna. Dla określenia procesu weryfikacji efektów kształcenia dokonano analizy sylabusów modułów realizowanych w ramach kierunku. Na podstawie tej analizy można stwierdzić, że w ramach większości modułów są określone efekty kształcenia i metody ich weryfikacji. W niektórych przypadkach pojawiał się brak jasno określonych kryteriów oceniania. Zasady tworzenia, forma, jak i logika sylabusów zgodnych z wymaganiami KRK były wielokrotnie omawiane na zebraniach połączonych zespołów Studium Pracy Socjalnej i Zakładu Badań Kultury Współczesnej. Swoje uwagi w tym zakresie kilkakrotnie przedstawiała dr Ewa Leśniak-Berek – dyrektor ds. dydaktycznych Instytutu Socjologii.

Socjologia i Stosowane nauki społeczne. Program studiów na kierunku: Socjologia oraz Stosowane nauki społeczne (zarówno na studiach I, jak i II stopnia) obejmuje: opis efektów kształcenia; plan studiów; opisy modułów wraz z właściwymi dla nich efektami kształcenia; tabele pokrycia efektów kształcenia. Metody weryfikacji efektów kształcenia określone są w sylabusach, podobnie jak kryteria zaliczania modułów. Kwestie organizacji studenckich praktyk zawodowych reguluje Regulamin i ramowy program praktyk na Wydziale Nauk Społecznych, uchwalony przez Radę Wydziału w dniu 18.06.2013 roku. Rodzaj i charakter praktyk realizowanych przez studentów uzależniony jest od stopnia i specjalności. Zaliczenie praktyk zawodowych odbywa się na podstawie następujących dokumentów: dzienniczka praktyk oraz sprawozdania studenta z praktyk, wypełnianych przez studentów oraz karty ocen, wypełnianej przez instruktora praktyki.

Turystyka historyczna. Modułowe efekty kształcenia zostały określone, podobnie jak metody ich weryfikacji, kryteria oceniania oraz zasady realizacji praktyk.

b. Zasady dyplomowania (*czy są sformułowane i stosowane*)

Zasady dyplomowania zostały sformułowane na wszystkich kierunkach. Uwagi szczegółowe, które zawarto w sprawozdaniach poszczególnych KZZJK zwracają uwagę na:

Dziennikarstwo. Regulamin dyplomowania został wdrożony w roku akademickim 2013/2014. Filozofia. Zasady dyplomowania są sformułowane i stosowane. Ogólne zasady dyplomowania regulują przepisy „Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim”. Oprócz tego organizacja procesu uzyskania dyplomu na kierunku: Filozofia została ujęta w dokumencie, który stanowi załącznik do aktualnie obowiązującego planu studiów. Przepisy określające zasady organizacji procesu uzyskania dyplomu są stosowane.

Historia sztuki. Zachowano sformułowane wraz z powstaniem kierunku, zasady dyplomowania. W celu osiągnięcia wysokich efektów kształcenia student musi zdać egzamin absolutoryjny i obronić napisaną w ciągu dwóch lat pracę licencjacką. Od drugiego roku studiów student uczestniczy w seminarium dyplomowym, gdzie zdobywa umiejętności pisania pracy akademickiej.

Kognitywistyka. Zasady dyplomowania są sformułowane i stosowane. Ogólne zasady dyplomowania regulują przepisy „Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim”. Oprócz tego organizacja procesu uzyskania dyplomu na kierunku: Kognitywistyka została ujęta w dokumencie, który stanowi załącznik do aktualnie obowiązującego planu studiów. Przepisy określające zasady organizacji procesu uzyskania dyplomu są stosowane.

Politologia. W celu dokonania oceny prac dyplomowych działania kontynuował Zespół ds. Oceny Prac Dyplomowych, w skład którego weszli przedstawiciele wszystkich Zakładów funkcjonujących w INPiDz.

Praca socjalna. Zasady dyplomowania na kierunku: Praca socjalna są wyraźnie sformułowane i stosowane. Dyplom końcowy na tym kierunku przyjmuje formę projektu socjalnego. Wśród zasad dyplomowania znajduje się nie tylko wspólnie przyjęta i stosowana przez promotorów struktura projektu socjalnego, ale przede wszystkim fakt, że projekt ten powinien być zrealizowany w praktyce. Zasada ta wynika z założenia, że studia na kierunku praktycznym muszą wyposażać absolwenta nie tylko w wiedzę, ale i umiejętności i kompetencje praktyczne, które mogą być potwierdzone poprzez praktyczną realizację projektu socjalnego. W ten sposób osiągnięcie efektów kształcenia może nabierać pełni swojego znaczenia we wszystkich swych wymiarach. W Studium Pracy Socjalnej przyjęto procedurę, zgodnie z którą, co roku, w listopadzie odbywa się zebranie Zespołu Studium, w czasie którego poszczególni promotorzy przedstawiają listy tematów prac licencjackich, które poddawane są dyskusji. Zasady dotyczące procedur prowadzenia egzaminu dyplomowego, jak i sposobów dokonywania oceny końcowej, zgodne są z zasadami oceniania, przyjętymi w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim (na ocenę końcową składa się średnia ocen z okresu studiów, oceny z recenzji i egzamin dyplomowego).

Socjologia, Stosowane nauki społeczne. Ogólne zasady dyplomowania regulują przepisy „Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim”. Oprócz tego organizacja procesu uzyskania dyplomu na obu kierunkach jest zdefiniowana w dokumentach o charakterze wewnętrznym.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych)

Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia prowadzono za pomocą: analiz wybranych prac dyplomowych, hospitacji, analiz dokumentacji z praktyk, analiz sylabusów i opisów modułów, w których dokonano zmian merytorycznych, pod kątem zasadności przyjętych narzędzi weryfikacji efektów kształcenia, zbierania wzorców narzędzi weryfikacji efektów kształcenia. Odbywa się także na zaliczeniach i egzaminach, włącznie z efektami pracy własnej studenta. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia, osiągniętych w wyniku praktyk zawodowych następuje z kolei na podstawie sprawozdania z praktyki, w którym pracodawca zawiera, oprócz opisu przebiegu praktyki, ocenę studenta. Na tej podstawie opiekun praktyk udziela bądź nie udziela zaliczenia przedmiotu.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników)

Ocen zajęć dydaktycznych przy pomocy ankiet dokonuje się na wszystkich kierunkach. Ankietowaniu poddano, od 4 modułów (na kierunku prowadzonym przez najmniej liczny kadrowo zakład: Historii sztuki), do kilkudziesięciu w skali roku akademickiego w liczniejszych strukturach. Analiza ankiet pozwala na stwierdzenie, że prowadzenie poszczególnych zajęć oceniane jest bardzo wysoko przez studentów. I tak, średnia ocen na kierunku: Dziennikarstwo, w skali 1-6 wynosi ok. 4,4. Ponad 3/4 poddanych ocenie zajęć uzyskało na kierunku: Filozofia średnią ocen przekraczającą 4,5. Na kierunku: Historia oraz Turystyka Historyczna niemal wszystkie wyniki obliczane w skali 1-5, lokują się powyżej 4. Na kierunku: Historia sztuki, oceny lokują się w skali od 4,23 do 4,83. Na kierunku: Kognitywistyka, ogólny wynik to 4,32. Na kierunku: Politologia średnia ocen w skali 1-5 wyniosła 4,42 w semestrze zimowym i 4,39 w semestrze letnim. Na kierunku: Praca socjalna: średnia arytmetyczna obliczona na podstawie wszystkich ocenionych zajęć wyniosła 4,44

gdzie 8-ro pracowników zyskało wyższą średnią. Na kierunkach: Socjologia oraz Stosowane nauki społeczne najwyższa średnia ocen, sformułowana przez studentów w odniesieniu do zajęć prowadzonych przez jednego z pracowników akademickich wyniosła 5,0, najniższa zaś osiągnęła wartość 2,08. Łącznie 23 zajęcia uzyskały średnią ocen przekraczającą 4,0, przy czym noty równe lub wyższe niż 4,5 uzyskało łącznie 14 pracowników. W przypadku zajęć prowadzonych przez dwoje wykładowców przeciętna ocen nie przekroczyła 3,96. Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie ocen zajęć prowadzonych przez pracowników Instytutu Socjologii wyniosła 4,39.

b. Raport z hospitaacji zajęć dydaktycznych (*jeśli je przeprowadzano; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników*)

Na kierunku: Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe przeprowadzono jedną z dwóch zaplanowanych hospitaacji dydaktycznych.

Na kierunku: Doradztwo polityczne i publiczne: 1 hospitaacja w semestrze letnim; ocena sposobu prowadzenia zajęć wypadła korzystnie.

Na kierunku: Dziennikarstwo odbyły się 2 hospitaacje. Nie wykazały one żadnych nieprawidłowości.

Na kierunku: Turystyka historyczna, Historia oraz Filozofia odbyły się hospitaacje zajęć prowadzonych przez doktorantów. Oceny pozytywne.

Na kierunku: Politologia odbyło się 10 hospitaacji zajęć dydaktycznych (ćwiczeń i konwersatoriów). Hospitaacje nie wykazały żadnych nieprawidłowości. Zajęcia były zgodne z treściami programowymi, prowadzący prowadzili ewidencje obecności oraz aktywności studentów.

Dwa razy przeprowadzono hospitaacje zajęć dydaktycznych na kierunku: Praca socjalna. Analizując karty hospitaacji tych zajęć należy stwierdzić, że w obu przypadkach dokonana ocena zajęć jak i prowadzących była pozytywna. Wysoko oceniono zarówno wiedzę, jak i umiejętności prowadzących.

Przeprowadzono cztery hospitaacje zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunku: Socjologia. Hospitaacjom poddano dwa zajęcia ćwiczeniowe, jedno seminarium oraz jeden wykład. Dwie wizytacje przeprowadzone zostały w semestrze zimowym, dwie – w semestrze letnim. Hospitaacje dotyczyły zajęć prowadzonych na studiach I i II stopnia. Przeprowadzone hospitaacje miały charakter kontrolujący warsztat dydaktyczny, przy czym jedna dotyczyła zajęć ocenionych w ankietach studenckich poniżej przeciętnej osiągniętej w Instytucie Socjologii, zaś trzy sprawdzały pracowników, prowadzących zajęcia w Instytucie Socjologii po raz pierwszy. Dwie wizytacje przeprowadziła wicedyrektor Instytutu Socjologii ds. dydaktycznych, zaś dwie odbyła przewodnicząca KZZJK. Sposób prowadzenia zajęć oceniono pozytywnie.

Nie przeprowadzono hospitaacji na kierunkach: Stosowane nauki społeczne, Kognitywistyka oraz Historia sztuki.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

Na kierunku: Dziennikarstwo, ocena okresowa, która odbyła się w roku akademickim 2015/2016 objęła wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych zakładów związanych z kierunkiem. W toku przeprowadzonych analiz, wszyscy pracownicy uzyskali oceny pozytywne.

W Instytucie Filozofii okresowej ocenie nauczycieli akademickich za okres 2013-2014 zostało poddanych 32 pracowników Instytutu. Wszyscy pracownicy otrzymali ocenę pozytywną. W 2015/2016 nie było dotychczas oceny okresowej pracowników.

W wyniku zakończonej w listopadzie 2015 roku na Wydziale Nauk Społecznych okresowej oceny pracowników naukowo – dydaktycznych, wszyscy pracownicy Zakładu Historii Sztuki otrzymali ocenę pozytywną.

Na kierunku: Kognitywistyka, w roku akademickim 2015/2016, nie było oceny okresowej pracowników, ponieważ jest przeprowadzana co dwa lata. Osoby, które w poprzednim roku otrzymały ocenę warunkowo pozytywną odbyły rozmowę z Dyrektorem Instytutu. Podczas tej rozmowy został przedstawiony plan rozwoju naukowego lub poprawy pracy dydaktycznej. W roku akademickim 2015/2016 odbyła się okresowa ocena pracowników naukowo-dydaktycznych, zatrudnionych w INPiDz. W jej wyniku 2 osoby otrzymały ocenę negatywną. Pozostali pracownicy zostali ocenieni pozytywnie.

Wszyscy pracownicy Studium Pracy Socjalnej uzyskali pozytywne oceny okresowe. Również pracownicy Instytutu Socjologii, realizujący zajęcia dydaktyczne na kierunku: Praca socjalna uzyskali oceny pozytywne.

Ocena okresowa pracy nauczycieli akademickich zatrudnionych w Instytucie Socjologii, za okres 2013-2014 została przeprowadzona dnia 24 listopada 2015 roku. Ocenie podlegało 48 pracowników. Wszyscy otrzymali ocenę pozytywną.

Na kierunkach: Historia oraz Turystyka historyczna, w roku akademickim 2015-2016 poddano ocenie 40 pracowników. Wszyscy uzyskali ocenę pozytywną.

- d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, ewentualne zagrożenia*)

Wymogi formalne dotyczące kadry dydaktycznej są spełniane przez wszystkie kierunki prowadzone na Wydziale Nauk Społecznych. Wszystkie KZZJK potwierdzają również zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, nie wskazując na ewentualne zagrożenia w tym zakresie.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- *opieki naukowej, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych,*
- *opieki nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami,*
- *dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach,*
- *dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus),*
- *stopnia wykorzystania oferowanego wsparcia.*

KZZJK dokonały analizy zakresu i jakości opieki naukowej dla studentów i doktorantów. Stwierdzono brak jakichkolwiek nieprawidłowości w tym zakresie. Co więcej, opieka nad studentami w ramach seminariów ma w ocenie KZZJK wysoką jakość. Podobnie nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami, nad którymi czuwają wicedyrektorzy ds. dydaktycznych lub wyznaczeni do tego pracownicy. Dostępność nauczycieli akademickich oceniona została jako wystarczająca. Wskazani zostali także opiekunowie specjaliści, odpowiedzialni za program Erasmus oraz praktyki studenckie. Studenci w pełni korzystają z oferowanego im wsparcia. Problemy dydaktyczne rozwiązują podczas konsultacji pracowników naukowo-dydaktycznych bądź w formie mailowej. Zgłaszają opiekunom specjalności problemy związane z funkcjonowaniem w ramach studiów. Wyrażają zainteresowanie korzystaniem z programu Erasmus+ i w tym względzie kontaktują się z osobami odpowiedzialnymi za program.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- *infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.,*
- *dostępności pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych),*
- *wyposażenia bibliotek i czytelni, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe),*
- *wyposażenia w sprzęt komputerowy,*
- *racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć.*

Instytuty dysponują salami sympozjalnymi, wykładowymi i ćwiczeniowymi oraz laboratoriami komputerowymi. Wykorzystywane są także większe pokoje pracowników, w których prowadzone są zajęcia w małych grupach np. seminaryjnych. Liczba pomieszczeń dydaktycznych nie w pełni zaspokaja potrzeby Instytutów. Zbyt mała ich liczba powoduje znaczące ograniczenia w racjonalnym planowaniu zajęć dydaktycznych. Dostęp do środków audiowizualnych w salach dydaktycznych można określić jako dobry (choć KZZJK na kierunku: Politologia określa go jako niewystarczający) – sala sympozjalna, sala wykładowa oraz dwie sale ćwiczeniowe są wyposażone w projektory multimedialne. Na Wydziale Nauk Społecznych są ponadto udostępniane projektory oraz komputery przenośne. KZZJK na kierunku: Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe informuje, że na Wydziale Nauk Społecznych nie działa sieć Wi-Fi, która jest potrzebna m.in. do prowadzenia zajęć dydaktycznych ze studentami. Dostęp do podręczników i komputerowych baz danych jest wystarczający. Harmonogramy zajęć są opracowywane w sposób prawidłowy, jakkolwiek istotne ograniczenie w planowaniu zajęć stanowi brak dostatecznej liczby sali dydaktycznych i konieczność korzystania z sal dydaktycznych mieszczących się poza Wydziałem Nauk Społecznych (m.in. Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii). Jedynie na kierunku: Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe niektórzy prowadzący dysponują zbyt małymi gabinetami w porównaniu do liczby studentów w grupach seminaryjnych. Sposób organizacji zajęć jest właściwy. Zajęcia na ogół odbywają się w blokach dwugodzinnych (2x45 minut) z częstotliwością raz na tydzień. W sporadycznych przypadkach zajęcia kumulowane są w bloki czterogodzinne (4x45 minut) i odbywają się raz na dwa tygodnie.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia *Karty kierunku*

KZZJK na kierunku: Filozofia raportuje o właściwym funkcjonowaniu Karty kierunku. Także KZZJK na kierunkach: Praca socjalna, Socjologia oraz Stosowane nauki społeczne informują, że została wdrożona. Wszystkie niezbędne dane wprowadzone są do systemu i na bieżąco uzupełniane. KZZJK na kierunku: Dziennikarstwo, Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe oraz Politologia stwierdziły opóźnienia i problemy związane z wdrożeniem Karty kierunku oraz Karty nauczyciela akademickiego w INPiDz. Podjęto działania naprawcze zmierzające do częstszej aktualizacji profili pracowników. Podobnie dzieje się na kierunkach: Historia oraz Turystyka historyczna. Na kierunku: Historia sztuki trwają prace nad wdrożeniem Karty nauczyciela akademickiego. Obecny stan ich zaawansowania wynosi ok. 80%.

b. Publikowanie sylabusów

Sylabusy, materiały do zajęć, opisy modułów są dostępne na stronach kierunkowych oraz prywatnych stronach pracowników naukowych Wydziału Nauk Społecznych. Są również zamieszczane w miejscach ogólnodostępnych studentom w budynku Wydziału Nauk

Społecznych (gablotki na korytarzach). Sylabusy (w tym informacje na temat efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji) są dostępne również w systemie USOSweb, choć należy zaznaczyć, że w omawianym okresie nadal w tym zakresie występowały pewne braki. KZZJK na kierunkach: Politologia oraz Praca socjalna stwierdziły problem z publikowaniem niektórych sylabusów w wersji elektronicznej w Internecie. KZZJK podjęły działania naprawcze w tym względzie.

c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Informacje o organizacji procesu kształcenia są dostępne na stronach internetowych poszczególnych Instytutów, jak również zamieszczane są w miejscach ogólnodostępnych studentom w budynku Wydziału Nauk Społecznych (gablotki na korytarzach oraz przed dziekanatami).

d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Informacji na temat działań podejmowanych w ramach SZJK udzielają Kierunkowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia. Informacje dotyczące KZZJK oraz sprawozdania z działalności KZZJK są publikowane na stronie internetowej Wydziału Nauk Społecznych oraz na stronach internetowych poszczególnych instytutów.

6. Informacje o najważniejszych przejawach aktywności studentów i doktorantów

- *działalność organizacji studenckich i doktoranckich (w szczególności kół naukowych),*

W Instytutach działają liczne organizacje studenckie i doktoranckie. Z wymienionych w raportach KZZJK odnotować należy, że:

studenci Kierunków: Stosowane nauki społeczne oraz Socjologii mają możliwość działania w Kole Naukowym Socjologów. W roku akademickim 2015/2016 w Kole Naukowym Socjologów działało 25 studentów. Zarząd KNS tworzyli: przewodnicząca: Martyna Żmuda, wiceprzewodniczący: Rafał Motyka, skarbnik: Marcin Kozak. Opiekunką Koła jest dr Agata Zygmunt.

Studenci kierunku: Praca socjalna od wielu lat organizują się wokół Studenckiego Koła Naukowego Studium Pracy Socjalnej. Koło realizuje wiele działań nie tylko natury naukowej (spotkania, seminaria, badania itp.), ale jego członkowie angażują się również w praktyczne działania na rzecz osób, grup i środowisk dotkniętych problemami społecznymi. Regularnie organizowane są, na poziomie Wydziału, zbiórki i kwesty na rzecz grup potrzebujących, jarmarki świąteczne, na które zapraszani są przedstawiciele Warsztatów Terapii Zajęciowej czy Spółdzielni Socjalnych, co stanowi okazję nie tylko do zaoferowania ich produktów, ale również prezentacji swojej działalności. Członkowie Koła czynnie biorą udział w realizowanym pod patronatem Studium Pracy Socjalnej, Programie Aktywności Lokalnej w dzielnicy Lipiny w Świętochłowicach.

W INPiDz działa szereg kół i organizacji studenckich, w tym m.in.: Koło Naukowe Politologów, Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych, Koło Naukowe Polityków Społecznych, Interdyscyplinarne Koło Nauk Społecznych, Międzywydziałowe Stowarzyszenie Dziennikarzy MOSTY, Studenckie Międzywydziałowe Koło Naukowe „Inicjatywa”, Śląskoznawcze Koło Naukowe „Sodalitas Silesiana”.

Aktywną działalność prowadzi Koło Naukowe Historyków oraz Koło Naukowe Turystyki Historycznej. Ich członkowie w omawianym okresie aktywnie uczestniczyli w przygotowaniu trzech sesji naukowych oraz Festiwalu Nauki. Studenci biorą udział w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus.

- *udział studentów i doktorantów w badaniach prowadzonych w jednostce,*

Jak raportuje KZZJK na kierunku: Praca socjalna, zarówno studenci, jak i doktoranci biorą czynny udział w badaniach prowadzonych w jednostce. W przypadku studentów są to badania realizowane w głównej mierze w laboratorium badawczym, ulokowanym w Lipinach oraz w badaniach na rzecz realizacji projektów socjalnych. Doktoranci realizują badania w ramach międzynarodowego projektu badawczego RESCuE, finansowanego z VII Programu Ramowego Komisji Europejskiej.

Studenci na kierunku: Socjologia biorą udział w badaniach prowadzonych w Instytucie Socjologii, w ramach praktyk studenckich. W roku akademickim 2015/2016 studenci II roku studiów stacjonarnych na specjalnościach Socjologia miasta i regionu, Socjologia organizacji i zarządzania oraz Wiedza o współczesnym społeczeństwie, realizowali projekt badawczy „Uwarunkowania planów i decyzji prokreacyjnych mieszkańców województwa śląskiego”. Studenci realizowali badania ilościowe oraz jakościowe, brali też udział w ustalaniu problematyki badawczej oraz w konstruowaniu narzędzi badawczych.

- *nagrody, wyróżnienia i stypendia zewnętrzne uzyskane przez studentów i doktorantów,*

Nie odnotowano w sprawozdawanym okresie

- *udział studentów i doktorantów w programach wymiany krajowej i międzynarodowej.*

W roku akademickim 2015/2016 studenci korzystali z wymiany międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. Z raportu KZZJK na kierunku: Socjologia wynika, że skorzystało z takiego wyjazdu siedmioro studentów. Skierowani zostali na uczelnie w Hiszpanii, Francji, Grecji oraz Czechach.

7. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Do dobrych praktyk w zakresie jakości kształcenia na kierunku: Socjologia i Stosowane nauki społeczne, zaliczyć można:

- systematyczne (dwa razy w roku) przeprowadzanie badania oceniającego zajęcia dydaktyczne;
- hospitowanie zajęć dydaktycznych, które ma na celu doskonalenie warsztatu dydaktycznego pracowników Instytutu Socjologii;
- współpracę nauczycieli prowadzących wykłady z osobami prowadzącymi ćwiczenia w ramach tego samego modułu, która skutkuje wypracowaniem spójnej koncepcji zajęć, co uwidacznia się w treści sylabusu;
- łączenie różnych form oceniania efektów kształcenia studentów w ramach jednego modułu np. sprawdzianów pisemnych i/lub ustnych ze sprawdzianami praktycznymi i/lub problemowymi;
- powołanie do życia Rady Programowo-Biznesowej, skupiającej przedstawicieli środowiska biznesu, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych. Do najważniejszych zadań Rady Programowo-Biznesowej należy m.in. opiniowanie oferty edukacyjnej oraz efektów kształcenia i programów studiów. Członkowie Rady dostarczają także informacji na temat potrzeb rynku pracy oraz umiejętności i wiedzy, w jaką powinni być wyposażeni absolwenci, rozpoczynający pracę zawodową.

Do dobrych praktyk w zakresie jakości kształcenia na kierunku: Praca socjalna zaliczyć należy:

- Długoletnią i intensywną współpracę z licznymi interesariuszami zewnętrznymi, która wpływa na ewoluowanie programu kształcenia, oraz pozwala obserwować nowe tendencje, zmiany i potrzeby rynku pracy. Relacje te pozwalają również na uzyskiwanie przez studentów niezbędnych umiejętności praktycznych w ramach praktyk zawodowych, ale i realizacji w praktyce końcowych projektów socjalnych,
- W związku z realizacją kierunku o profilu praktycznym realizowanie są w ramach programu kształcenia tematy i moduły prowadzone przez specjalistów – praktyków z danej dziedziny (np. praca z ofiarami przemocy, terapia uzależnień, praca z osobami zaburzonymi psychicznie, praca socjalna z osobami bezrobotnymi, postpenitencjarna praca socjalna i wiele innych),
- Bogatą ofertę tematów zajęć, w ramach modułów, które są do wyboru,
- Zróżnicowane sposoby weryfikacji efektów kształcenia uwzględniające umiejętności praktyczne

Dobłą praktykę stanowi wykorzystanie przez niektórych pracowników INPiDz narzędzi cyfrowych w procesie nauczania, np. aplikacji Kahoot, Quizizz, Menimeter, Padlet, Learning Apps.

Z kolei w ramach zmian doskonalących proponuje się poszerzenie oferty dydaktycznej INPiDz o studia: Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe II stopnia, od roku akademickiego 2017/2018. Wynika to z dużego zainteresowania studentów I stopnia kontynuacją nauki na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Ponadto, planowane są studia podyplomowe z zakresu bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. W ramach zmian doskonalących proponuje się także poszerzenie oferty dydaktycznej INPiDz o studia: Doradztwo polityczne i publiczne II stopnia.

Dobłą praktyką wdrażaną przez Instytut Filozofii jest organizowanie spotkań ze studentami po zakończeniu każdego semestru studiów w celu zebrania informacji zwrotnych na temat organizacji studiów, udzielanego wsparcia, obsługi administracyjnej oraz jakości zajęć dydaktycznych. W roku akademickim 2015/16 odbyło się spotkanie z ze studentami kierunku. Tematem spotkania była ocena prowadzonych zajęć na kierunku: Kognitywistka oraz przedstawienie proponowanego programu zajęć na studiach II stopnia dla tego kierunku. Studenci pozytywnie ocenili jakość prowadzonych zajęć, wspominali o potrzebie większej ilości zajęć z przedmiotów kognitywistycznych. Pozytywnie także ocenili propozycję przedmiotów na studiach II stopnia. Odnotować trzeba także udział pracowników Instytutu Filozofii w kursach doskonalących kształcenie:

Instytut Filozofii – kursy na UPGOW (ogólnodostępne, platforma Moodle):

T. Czakon – Główne problemy filozofii społecznej

D. Ślęczek-Czakon – Bioetyka

M. Wojewoda – Etyka gospodarcza

A. Kiepas – Filozofia cywilizacji i wyzwania globalizacji

J. Jaworski (doktorant) – Filozofia przyrody

Razem 5 – dostępne od 2011 roku, przydatne w dydaktyce

Instytut Filozofii – kursy (razem 21) zamieszczone w Centrum Kształcenia na Odległość UŚ, WNS, dostępne dla studentów UŚ:

Wykłady (razem 9):

T. Czakon (3) Etyka społeczna, Filozofia polityki, Filozofia społeczna

D. Ślęczek-Czakon – Problemy etyki zawodowej

G. Besler (3) – Metodologia, Metody filozofii i ich zastosowanie, Filozofia analityczna

T. Kubalica – Historia filozofii nowożytnej

A. Noras – Historia filozofii nowożytnej i współczesnej

Pracownia (razem 7)

T. Kubalica- Translatoria tekstów filozoficznych

G. Besler (5) – Translatorium dla studentów kierunku: Doradztwo Filozoficzne i Coaching 2015/2016, Translatorium tekstów filozoficznych, Konwersatorium, Warsztat pracy akademickiej, Warsztat pracy akademickiej 2015/2016

Aksjologia filozoficzna

Seminarium (razem 2):

D. Ślęczek-Czakon –Dylematy bioetyki

G. Besler - Metody filozoficzne i ich (nie tylko) filozoficzne zastosowanie, proseminarium

Ćwiczenia (razem 3):

D.Ślęczek-Czakon – Etyczne studium przypadku: bioetyka

T. Kubalica (2) Wprowadzenie do kognitywistyki, Modele racjonalności

Akcje promocyjne i informacyjne

Prelekcje w szkołach 2015/2016

1	Zespół Szkół Społecznych, Żory, ul. Fabryczna 10	Czy wojna może być sprawiedliwa?	2.11.2015	Tomasz Czakon
2	Zespół Szkół Społecznych, Żory, ul. Fabryczna 10	Czy naprawdę jesteśmy wolni?	11.12.2015	Tomasz Czakon
3	Zespół Szkół Społecznych, Żory, ul. Fabryczna 10	Kim jest człowiek?	11.12.2015	Danuta Ślęczek-Czakon
4	II LO Będzin	Kilka słów o kiczu: ze straganu do galerii. Skąd się wzięła postkultura?		M. Sułkowska
5	CKZiU w Sosnowcu	Czy współczesna sztuka rozwija człowieka?		M. Sułkowska
6	II LO w Wodzisławiu Śląskim	Estetyzacja języka w kontekście nowych mediów		M. Sułkowska
7	X LO Katowice	Czy możliwe jest doskonałe społeczeństwo?	7.03.2016	Tomasz Czakon
8	X LO Katowice	Kim jest człowiek?	9.03.2016	D. Ślęczek-Czakon
9	Gimnazjum nr 7, Dąbrowa Górnicza, ul. Morcinka 4	Czy możliwe jest doskonałe społeczeństwo	9.11.2016	Tomasz Czakon
10	Gimnazjum nr 7, Dąbrowa Górnicza, ul. Morcinka 4	Czy możliwy jest dialog Wschodu i Zachodu?	16.11.2016	Mirosław Piróg
11	V LO Dąbrowa Górnicza	O Tischnerze	25.11.2016	Prof. Krzysztof Wieczorek
12	II LO Zabrze, ul.	Czy życie ludzkie ma sens?	17.11.2016	T. Czakon

	Piłsudskiego 29			
13	II LO Będzin	Co to jest filozofia	9.12.2016	M. Niemczuk

Raport sporządził, na podstawie dokumentów złożonych przez Kierunkowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia:

Dr hab. Lech Krzyżanowski
pełnomocnik Dziekana Wydziału Nauk Społecznych ds. Jakości Kształcenia

Katowice, 3.01.2017 r.